



Ваш буклет підтримки в Молдові

Корисна інформація для
повсякденного життя





Думки, виражені у цій роботі, належать автору та можуть не відображати офіційну позицію організації, яка фінансує чи скеровує проєкт.

Ця робота була підготовлена в рамках проєкту «Розширення можливостей дівчаток та хлопчиків-біженців з України через інклюзивну та емпатичну освіту в Республіці Молдова», що фінансується Дитячим фондом «Песталоцці» зі Швейцарії та реалізується Освітнім центром PRO DIDACTICA.

Мета проєкту – сприяти доступу дітей-біженців з України до якісної, інклюзивної та емпатичної освіти, а також підтримувати їх інтеграцію до приймаючих спільнот. Проєкт передбачає організацію освітніх заходів у семи спільнотах Республіки Молдова: Кішінеу, Чімішлія, Кріулень, Дондушень, Комрат, Вулкенешть та Чадир-Лунґа. Заходи різноманітні та орієнтовані на реальні потреби бенефіціарів: курси румунської мови, заняття для заповнення прогалин у знаннях з основних предметів для учнів, інтегрованих у національну систему освіти, програма «afterschool» для тих, хто навчається онлайн за українською програмою, позаурочна діяльність, психологічна підтримка, літні табори, надання шкільного приладдя, а також інформаційні сесії для батьків. Крім того, проєкт надає підтримку педагогам та місцевій владі у створенні більш інклюзивного та безпечного освітнього середовища для всіх дітей.

Проєкт реалізується в період з 15 червня 2025 року по 31 грудня 2026 року.

Якщо ви зацікавлені в освітніх заходах, які пропонуються дітям у рамках проєкту, будь ласка, зв'яжіться з нами за адресою електронної пошти: **prodidactica@prodidactica.md**



Автор: Іон Бамбуляк

Керівник проєкту: доктор Ріма Безеде

Координатор проєкту: Крістіна Тимбур

Графічний дизайн та верстка: TRIB Agency

Шановні батьки та опікуни дітей-біженців з України,

цей буклет адресований вам – незалежно від того, чи приїхали ви нещодавно чи проживаєте вже тривалий час в одному з наступних населених пунктів Республіки Молдова: Кішінеу, Чімішлія, Комрат, Кріулень, Чадир-Лунґа, Дондюшень чи Вулкенешть.

Тут ви знайдете важливу інформацію про:

- права, які ви маєте в Республіці Молдова;
- доступні безкоштовні послуги та підтримка;
- установи та організації, до яких ви можете звернутися за необхідності.

Ми сподіваємося, що цей буклет стане для вас корисним довідником і допоможе дізнатися, якими правами та послугами ви можете скористатися в Республіці Молдова, щоб почуватися в безпеці, отримати необхідну підтримку та відчути себе бажаними гостями.

1. Правовий статус біженців у Республіці Молдова

Ми розуміємо, через що ви проходите, адже вам довелося покинути Україну через війну. У Молдові ви не самотні. Держава та партнерські організації роблять все можливе, щоб забезпечити вам безпеку, захист та підтримку, щоб ви та ваші діти могли жити гідно.

Існує кілька форм захисту, залежно від вашої конкретної ситуації:

Статус біженця	Гуманітарний захист	Тимчасовий захист
↓	↓	↓
Це форма захисту для тих, хто не може повернутися додому через страх бути переслідуваним через причини релігійного характеру, політичні переконання, національність або інші підстави.	Це захист для осіб, які, повернувшись в Україну, можуть зазнати тортур, нелюдського поводження або небезпеки, пов'язаної зі збройними конфліктами.	Це форма захисту, що надається державою у виняткових ситуаціях масового припливу людей, які змушені залишити свою країну і не мають можливості безпечно повернутися. Це найшвидша і найдоступніша форма захисту на даний момент. Вона дозволяє вам легально проживати у Молдові, працювати, звертатися за медичною допомогою та записувати дітей до школи.

Відповідно до **Постанови Уряду № 21 від 18.01.2023** про надання тимчасового захисту переміщеним особам з України, більшість біженців у Молдові отримують саме тимчасовий захист.

Хто може отримати тимчасовий захист у Республіці Молдова?

»	Особи, які мешкали в Україні до 24 лютого 2022 року;
»	Громадяни України, які перебували у Молдові до 24 лютого 2022 року;
»	Особи без громадянства або з інших країн, які мали захист в Україні та не можуть безпечно повернутися до своєї країни;
»	Особи з інших країн, які мають посвідку на постійне проживання в Україні та залишили країну після 24 лютого 2022 року;
»	Члени сімей усіх вищезгаданих осіб.

Як отримати тимчасовий захист?

Для цього потрібно зробити **два прості кроки**:

1

Онлайн-реєстрація;

2

Особисте відвідування одного з підрозділів Генерального інспекторату з міграції (ГІМ).

Крок 1 – Онлайн-реєстрація

- Перейдіть на офіційний сайт: www.protectietemporara.gov.md
- Вам буде потрібно активний молдавський номер телефону та фотографії документів, що засвідчують особу, для всіх членів сім'ї.
- Форму необхідно заповнити лише один раз на всю родину.
- Виберіть підрозділ ГІМ (Кішінеу, Белць, Кахул або Комрат), а також дату та час візиту.
- Збережіть талон запису – його можна роздрукувати або зберегти в телефоні.

Контактні дані підрозділів ГІМ:

ГІМ Регіональне управління ПІВНІЧ, Белць	Адреса: вул. Московей, 9, м. Белць e-mail: nord@igm.gov.md тел.: +373 231 61995, +373 672 44 277
ГІМ Регіональне управління ЦЕНТР, Кішінеу	Адреса: вул. Льва Толстого, 41, мун. Кішінеу e-mail: centru@igm.gov.md тел.: +373 671 99 155
ГІМ Регіональне управління Південь, Комрат та Кахул	Адреса Комрат: вул. Комсомолулуй, 22, м. Комрат Адреса Кахул: вул. Іоан Воде чел Кумпліт, 79, мун. Кахул e-mail: sud@igm.gov.md тел.: +373 787 47 796, +373 671 77 977

Крок 2 – Відвідування Генерального інспекторату з міграції

- Ідіть у ГІМ всією сім'єю з оригіналами документів: паспорти, свідоцтва про народження та інші документи, що посвідчують особу.
- У відділенні ГІМ у вас буде просте та доброзичливе інтерв'ю. Ваші документи будуть перевірені, і вам поставлять кілька базових питань – коли ви приїхали до Молдови, ваша остання адреса проживання в Україні та де ви мешкаєте зараз.
- Вам зроблять фотографію та знімуть відбитки пальців.
- Якщо ви відповідаєте умовам, того ж дня ви отримаєте посвідчення особи тимчасового захисту.
- Якщо ви не підходите під критерії, співробітники ГІМ пояснять вам, які інші форми захисту доступні у Молдові.



Важливо знати: **процедура безкоштовна.**
Якщо хтось вимагає від вас гроші або послуги за допомогу в цьому процесі, негайно повідомте про це за такими адресами: migratie@mai.gov.md, moldova.help@unhcr.org

Якщо вашу заявку не буде прийнято:

- Ви маєте **право оскаржити рішення в суді** протягом 30 днів з моменту його отримання.
- Ви можете отримати **безкоштовну юридичну допомогу** через Національну раду гарантованої державної юридичної допомоги: www.cnaajgs.md
- Ви можете подати заявку на **іншу доступну форму захисту** у Молдові.

- З питань та негайної підтримки телефонуйте на гарячу лінію УВКБ ООН: **0800 800 11** (дзвінок безкоштовний).

Права, що надаються вам при отриманні захисту в Молдові:

Ви маєте право:

- **Легально проживати в країні** - ви отримаєте офіційний документ, що засвідчує особу.
- **Працювати чи відкрити бізнес** - ви можете офіційно працювати в Республіці Молдова. Важливо мати офіційний трудовий договір. Це гарантує вам захист за законом та повні права працівника.
- **Отримувати медичні послуги** – ви маєте доступ до медичної допомоги у державній системі охорони здоров'я.
- **Записати дітей до школи** – освіта є безкоштовною та доступною для всіх дітей.
- **Отримувати соціальну допомогу** – за потреби ви можете звернутися за фінансовою чи матеріальною підтримкою.
- **Звертатися за юридичним захистом** – Ви можете звернутися до суду та отримати правову допомогу.
- **Володіти власним автомобілем**, зареєстрованим в іншій країні протягом одного року на території Молдови.

2. Освіта дітей-біженців з України в Республіці Молдова

Ми розуміємо, як важливо для ваших дітей відчувати стабільність, вчитися та бути у безпеці. У Молдові діти можуть відвідувати дитячий садок, початкову школу, гімназію та ліцей. **Освіта у державних установах – безкоштовна та обов'язкова до 16 років.**

Основна мова навчання – румунська, але є школи з російською або іншими мовами викладання. Діти-біженці можуть бути зараховані до дитячого садка або школи безкоштовно, на підставі наявних документів.



Чому важливе включення дітей до освітньої системи? Це допомагає їм:

- швидше адаптуватися до нового середовища;
- знаходити друзів та вчитися взаємодіяти з іншими;
- вивчити румунську мову – корисну в школі та у повсякденному житті;
- отримувати психологічну підтримку та консультації;
- мати стабільну щоденну рутину, що створює почуття безпеки.

Як записати дитину до школи чи дитячого садка?

Просто зверніться до обраної вами установи **у будь-яку пору року** та подайте заяву. Це може зробити батько, офіційний опікун чи представник дитини.

Необхідні документи:



Документ, що засвідчує особу батька (оригінал чи копія);

Свідоцтво про народження дитини чи інший документ, що підтверджує його особу;

Медична карта з України або медична довідка, видана в Молдові;

Документи про навчання в Україні (можуть бути у цифровому форматі).

Якщо у вас немає всіх документів – не турбуйтеся. Ви можете заповнити декларацію під свою відповідальність і пізніше надати відсутні документи. Якщо відсутні документи про попереднє навчання, вчителі проведуть оцінку та визначать відповідний клас для дитини.

Для підтримки інтеграції в систему освіти Республіки Молдова в ході реалізації нашого проекту в Комраті, Вулканештах, Чадыр-Лунзі, Чимишлій, Кріулянах, Дондюшанах та Кишиневі організовуються освітні та позашкільні заходи:

Курси румунської мови

Заняття в малих групах для кращої адаптації в школі та суспільстві.



Додаткові заняття

з основних предметів (математика, мова, науки) для дітей, які навчаються у молдавських школах.

Позакласні заходи

сприяють соціалізації, емоційному розвантаженню та розвитку поваги до різноманітності.



Літні табори

включають освітні, розважальні та соціальні активності для біженців та дітей із приймаючих спільнот.

Програма «afterschool» за українською програмою

для дітей, які навчаються онлайн. Надаються навчальні матеріали українською мовою.



Психосоціальна підтримка

допомога психологів дітям, які відчують труднощі в навчанні.

Безкоштовні заходи відбуваються у Цифрових центрах навчання (Digital Hub):

Населений пункт	Установа	Адреса
Кішінеу	Центр юних натуралістів	бул. Траян, 3
Кріулень	Публічна бібліотека «Тамара Ісак»	вул. І. Шевчук, 1
Чімішлія	Бібліотека «Міхай Ємінеску»	вул. К. Стаматі, 26
Комрат	Ліцей «Н. Третьякова»	вул. Леніна, 142
Чадир-Лунґа	Ліцей «Міхай Губогло»	вул. Ширтмачі, 44
Вулкенешть	Гімназія «Сергія Руденка»	вул. Советской Армії, 57
Дондушень	Територіальне управління соцзахисту	вул. М. Ємінеску, 26/1

З 1 березня 2025 року, з метою запобігання відмови від навчання, батьки повинні повідомити владу, чи навчається їхня дитина у школі в Молдові чи в Україні дистанційно. Це важливо зробити, щоб дитина отримала всю необхідну їй підтримку.

Якщо дитина навчається **у молдавській школі**:

- Отримайте форму від адміністрації школи (доступна румунською, російською та українською).
- Заповніть окрему форму на кожну дитину та передайте її до школи.

Якщо дитина навчається **дистанційно в українській школі**, ви можете подати декларацію:

Онлайн	Особисто
1. Завантажте форму із сайту Міністерства освіти: https://mec.gov.md - розділ «Діти-біженці з України». 2. Заповніть та підпишіть (на кожну дитину — окрема форма). 3. Підготуйте підтверджуючі документи. 4. Надішліть все по e-mail до територіального органу освіти за місцем проживання.	1. Зверніться до районного відділу освіти. 2. Заповніть форму (по одній на кожну дитину). За потреби отримайте допомогу від співробітників. 3. Перевірте дані та підпис перед подачею.

Документи, що підтверджують зарахування дитини до школи на території України:

- офіційне підтвердження від навчального закладу;
- підтвердження електронною поштою від адміністрації школи;
- учнівський ID або цифровий сертифікат, що підтверджує зарахування.

Якщо ви змінюєте місце проживання в межах Республіки Молдова, важливо якнайшвидше повідомити школу, де навчається дитина, та місцеві органи освіти. Вони допоможуть безпроблемно та безкоштовно перевести його особисту справу та влаштувати до школи чи дитячого садка за новим місцем проживання.

Діти, які закінчили гімназію, можуть вибрати:

- **ліцей**– термін навчання 3 роки (класи X-XII), з можливістю здачі БАК та вступу до університету;
- **професійно-технічна освіта**– професійні школи, коледжі чи центри, де можна здобути професію та продовжувати навчання. Ознайомитись зі списком можна, перейшовши за посиланням: <https://mecc.gov.md/ro/content/institutii-de-invataman-t0>

Якщо у вашої дитини є плани вступу до ВНЗ Молдови (бакалаврат, магістратура, докторантура), доступні програми румунською, російською та англійською мовами. Формати навчання: денна форма, скорочена чи дистанційна. Є бюджетні місця та стипендії, і громадяни

України можуть подавати заявки (докладніше: <https://eadmitere.gov.md/#section-about-university>).

Для отримання додаткової інформації про освітню систему звертайтеся до місцевих органів освіти:

» **Кішінеу**

Головне управління освіти, молоді та спорту Муніципальної ради Кішінеу

Тел.: +373 222 016 01, e-mail: dgetsmun@gmail.com

» **Чімішлія**

Управління загальної освіти м. Чімішлія

Тел.: +373 241 227 48, e-mail: dgitscimislia@gmail.com

» **Кріулень**

Управління освіти Кріулень

Тел.: +373 248 224 04, e-mail: decriuleni@gmail.com

» **Дондушень**

Управління освіти Дондушень

Тел.: +373 251 227 48, e-mail: dectdonduseni@gmail.com

» **Гаґаузія (Комрат, Чадир-Лунґа, Вулкенешть)**

Управління загальної освіти АТО Гаґаузія

Тел.: +373 298 227 48, e-mail: uoatog@yahoo.com



3. Захист дитини

Усі діти, незалежно від національності, статусу чи мови, мають право на безпеку, підтримку та розвиток у захищеному середовищі відповідно до Закону № 370/2023 про права дитини. У Республіці Молдова органи влади, а також національні та міжнародні організації активно співпрацюють, особливо щодо біженців, які можуть опинитися у вразливому становищі.

Цілі захисту дитини:

- запобігти фізичному, психологічному або сексуальному насильству;

- не допустити зневаги чи експлуатації (наприклад, примусова праця чи жебрацтво);
- забезпечити дитині стабільне та дбайливе середовище;
- надати дитині дорослого, якому вона може довіряти;
- надати підтримку під час стресових чи складних моментів.

Частою небезпекою для дітей є булінг, тобто вербальне або фізичне насильство між дітьми, що повторюється: образливі прізвиська, виключення з ігор, погрози, поштовхи або навіть неприємні повідомлення в Інтернеті.

Що робити при булінгу:

- булінг - це не жарт і його не можна ігнорувати;
- якщо ви помітили, що з вашою дитиною так поведуться, важливо поговорити з нею, спонукати її звернутися до довіреного дорослого та повідомити школу;
- також можна звернутися за допомогою онлайн:
<https://stopbullying.md>



Ще одним ризиком, який може торкнутися дітей-біженців, є **ґендерне насильство**, включаючи сексуальне насильство, ранні шлюби чи насильство в сім'ї. Воно торкається насамперед дівчаток, але жертвами можуть стати і хлопчики. Якщо дитина повідомляє, що перебуває у небезпеці, необхідно:

- вірте їй;
- переконайте дитину, що це не її вина;
- захистіть її, дотримуючись конфіденційності, і зверніться до профільних організацій.

Що робити при підозрах, що дитина в небезпеці:

- безкоштовно телефонуйте за номером **112** або по «Телефону дитини» – **116 111**, де можна отримати допомогу українською, румунською або російською мовами;
- зв'яжіться із соціальним працівником у вашій спільноті;
- повідомте вчителя, вихователя або шкільного психолога – вони зобов'язані інформувати владу.

Особливі ситуації – це ситуації з **дітьми, які без супроводу чи розлучені із сім'ями**.

Дитина до 18 років, яка прибула або живе в Молдові без супроводу дорослого, відповідального за нього, розглядається як **незріла**. Процес виявлення та передачі таких дітей складається з двох етапів:

При в'їзді до Молдови	На території Молдови
Прикордонна поліція перевіряє, чи дитина знаходиться в ситуації ризику, у тому числі якщо: ■ він не супроводжується чи супроводжується неуповноваженою особою; ■ він перебуває із законним представником, але є сумніви щодо його особи; ■ він заявляє, що перебуває у небезпеці, чи є підозри про неминучу небезпеку; ■ він не має документів, що засвідчують особу, або вони прострочені/пошкоджені; ■ він відноситься до інших категорій дітей, схильних до ризику.	Місцеві органи опіки повинні негайно втрутитися, якщо дитина: ■ зазнає насильства або зневаги; ■ живе на вулиці, займається жебрацтвом, бродяжництвом чи проституцією; ■ не отримує турботи батьків з невідомих причин, була покинута, вигнана з дому чи батьки померли; ■ батьки відмовляються виконувати свої батьківські обов'язки; ■ один із батьків піддається судовим заходам захисту; ■ є жертвою злочину в будь-якій з вищезгаданих ситуацій.
Несупроводжувані діти чи діти з неавторизованими супроводжуючими особами негайно передаються у відання територіального органу опіки та піклування виходячи з акту передачі-прийому. У разі наявності безпосередньої небезпеки прикордонна поліція повідомляє орган карного розшуку та вживає заходів щодо захисту дитини.	Якщо виявлено ризик – прикордонна поліція діє екстрено (включаючи органи кримінального переслідування), а фахівці (вчителі, лікарі тощо) зобов'язані повідомити органи опіки або, при необхідності: ■ поліцію чи прокуратуру (у разі можливого злочину); ■ службу 112 (якщо є загроза життю чи здоров'ю); ■ Державну інспекцію праці (у разі трудової експлуатації).

Як батьки, ви є найважливішими людьми в житті вашої дитини. Ось кілька простих, але важливих речей, які ви можете зробити, щоб допомогти їй легше пережити цей складний період:

- **Будьте поряд і терпляче слухайте.** Іноді діти не говорять одразу про свої переживання, але якщо ви поряд, вони відчують себе у безпеці та згодом почнуть відкриватися.

- **Не бійтеся просити допомоги.** У школах, реабілітаційних центрах та організаціях працюють фахівці, які готові підтримати вас безкоштовно.
- **Обмежте доступ до лякаючої інформації.** Не залишайте дитину надовго перед екранами і захистіть від новин про війну, які вона не здатна зрозуміти.
- **Якщо помічаєте, що дитина страждає або небезпечно, зверніться за допомогою.** Це акт хоробрості – захищати дитину та шукати підтримку.
- **Не залишайте дитину з незнайомими дорослими.** В оточенні незнайомих дитина більш вразлива і може опинитися в ризикованій ситуації.

Зверніться до місцевих органів захисту прав дитини:

Населений пункт, установа	Адреса	Телефон
Територіальне управління соціальної допомоги Ботаніка	вул. Титулеску, 47	+373 22 532082
Територіальне управління соціальної допомоги Буюкань	вул. Алба Юлія, 5	+373 22 782903
Територіальне управління соціальної допомоги Центр	вул. Михай Ємініску, 29	+373 22 211622
Територіальне управління соціальної допомоги Чокана	бул. Мирча чел Бетрин, 5/2	+373 22 782775
Територіальне управління соціальної допомоги Ришканівка	бул. Грігоре Вієру, 17	+373 22 213876
Територіальна структура соціальної допомоги Дондушень	вул. М. Ємініску, 26/1	+373 251 22548
Територіальна структура соціальної допомоги Чімішлія	вул. Александру чел Бун, 133	+373 241 22548
Територіальна структура соціальної допомоги Кріулень	вул. 31 августа, 108	+373 248 22122
Головне управління охорони здоров'я та соцзахисту АТО Гагаузії (Комрат, Чадир-Лунґа, Вулкенєшт)	вул. Третьяков, 42, Комрат	+373 298 22571

4. Психологічна підтримка для біженців з України

Війна та різкі зміни можуть емоційно травмувати як дітей, так і дорослих. У Молдові біженці з України – і діти, і дорослі – можуть одержати **безкоштовну психологічну допомогу** від фахівців.

Що входить у безкоштовну допомогу:

- Індивідуальні консультації для дітей та дорослих;
- Групова терапія для батьків та підлітків;
- Психологічна підтримка у школах – адаптація, запобігання булінгу, допомога батькам;
- Перша психологічна допомога у кризових ситуаціях;
- Безкоштовні гарячі лінії українською, румунською та російською мовами.

Для учнів-біженців передбачається:

- Індивідуальні розмови зі шкільними психологами;
- Адаптаційні заняття та допомога в інтеграції;
- Заходи щодо запобігання булінгу;
- Допомога в управлінні емоціями (в тому числі для батьків).

У Республіці Молдова є кілька спеціалізованих установ, які можуть надати психологічну підтримку.

Молодіжні центри (Центри дружні до молоді – СРТ) – для підлітків та молоді 10-24 років, які надають психоемоційну підтримку, консультують з питань психічного, сексуального та репродуктивного здоров'я.

Населений пункт	Назва	Адреса
Чімішлія	"Tineri Pentru Tineri"	вул. Александру чел Бун, 135, Центр здоров'я, поверх 1, каб. 21–25
Кріулень	"Vitamin"	вул. Штефан чел Марє, 1, поліклініка, окремий вхід
Кішінеу	"Sindbiodan"	вул. Костюжень, 1G, поверх 1
Кішінеу	«Ciocana»	вул. Вадул луй Воде, 80, поверх 2
Кішінеу	«Accept»	бул. 31 августа 1989, 63, поверх 6
Кішінеу	«Botanica»	вул. Інdependenceй, 28, поліклініка №2, поверх 1
Кішінеу	«Amigos»	вул. Іон Крянге, 24, поліклініка №4, поверх 1

Населений пункт	Назва	Адреса
Дондюшень	«Speranța Tinerilor»	вул. М. Ємінеску, 26/1, поверх 2
Чадир-Лунґа	"Iunosti"	вул. Мічурін, 2, Центр здоров'я, поверх 3
Комрат	«Dvijenie»	вул. Перемоги, 46 Центр здоров'я, поверх 3
Вулкенешть	"Vulcan"	вул. Плотніков, 59, Центр здоров'я

Територіальні служби психолого-педагогічної допомоги – надають підтримку дітям із особливими освітніми потребами, включаючи емоційно вразливих біженців. Проводять оцінки, консультують дітей та батьків, допомагають в інтеграції до навчального процесу. Діють у всіх районах, підпорядковуються Республіканському центру психолого-педагогічної допомоги. Для отримання більш детальної інформації відвідайте офіційний сайт includiune.gov.md або зателефонуйте за наведеними нижче телефонами.

Населений пункт	Адреса	Телефон	E-mail
Чімішлія	бул. Міхай Вітязул, 44	+373 241 84919 +373 694 78040	sap.cimislia@gmail.com
Кріулень	бул. Біруінца, 12	+373 248 23213 +373 691 18692	sapcriuleni@gmail.com
Кішінеу	вул. Вероніка Мікле, 4А	+373 222 22437 +373 767 44684	sap.chisinau@gmail.com
Дондушень	вул. Александру Доніч, 4	+373 251 24431 +373 683 69340	sapdonduseni@gmail.com
Гаґаузія (Комрат, Чадир-Лунґа, Вулкенешть)	вул. Гаврілов, 48, Комрат	+373 298 22464 +373 699 80137	sapcomrat@gmail.com

Комунітарні центри психічного здоров'я – надають допомогу людям різного віку, які зазнають емоційних труднощів, травм або психічних розладів. Діють у більшості районів та міст країни.

Населений пункт	Адреса	Телефон	E-mail
Чімішлія	вул. Александру чел Бун, 135А	+373 241 26783	ccsm.cimislia@ms.md
Кріулень	вул. Штефан чел Марє, 1	+373 248 25027	ccsm.criuleni@ms.md
Комрат	вул. Перемоги, 46	+373 298 22855	ccsm.comrat@ms.md
Чадир-Лунґа	вул. Мічурін, 2	+373 291 24031	ccsm.ceadirlunga@ms.md
Дондушень	вул. М. Ємінєску, 26/1	+373 251 21344	ccsm.donduseni@ms.md
Вулкенєшть	вул. Плотнікова, 59	+373 293 21946	ccsm.vulcanesti@ms.md
Ботаніка, Кішінеу	вул. Індепенденцій, 28/1	+373 229 29788	ccsm.botanica@ms.md
Буюкань, Кішінеу	вул. Іон Крянґе, 24	+373 227 41738	buiucani@ms.md
Центр,	ул. В. Докучаєв, 11 А	+373 227 31440	ccsm.centru@ms.md
Кішінеу	вул. В. Докучаєв, 11 А	+373 224 77253	ccsm.ciocana@ms.md
Чокана, Кішінеу	вул. Узінеєлор, 23	+373 224 64965	ccsm.amtriscani@ms.md
Ришканівка, Кішінеу	вул. Соколень, 19	+373 224 64965	ccsm.amtriscani@ms.md

Діти-біженці з інвалідністю або особливими потребами мають можливість отримати:

- Підтримку через структури психолого-педагогічної допомоги, що працюють під егідою Республіканського центру психолого-педагогічної допомоги.
- Сприяння мобільних команд Територіальних агенцій соціальної допомоги.
- Допомога від спеціалізованих організацій, таких як Keystone Moldova (підтримка дітей та молодих людей з інвалідністю), SOS Autism (підтримка дітей із розладами аутистичного спектру) та Національного інституту раннього втручання (для дітей із затримками розвитку або інвалідністю).
- Безкоштовний доступ до спеціальної «гарячої лінії довіри» для людей з інвалідністю: **080010808** – надає первинну психологічну допомогу та направлення до потрібних послуг.

У школах діти з інвалідністю отримують підтримку від педагогів-консультантів та Центрів ресурсів для інклюзивної освіти (CREI), а структури психолого-педагогічної допомоги забезпечують додаткове консультування та підтримку.

Додатково дівчата можуть отримати безкоштовну психологічну допомогу в Асоціації «Будинок Мереуари» (Casa Mărioarei), Кішінеу. Телефони для зв'язку: +373 227 25861, +373 693 33260, +373 693 33261.

5. Медичні послуги для біженців з України

Якщо ви є одержувачем тимчасового захисту або перебуваєте в процесі оформлення, вам доступні наступні медичні послуги:

- **Швидка медична допомога**– в екстрених ситуаціях дзвонить за номером **112**. Служба працює цілодобово. При необхідності вас доправлять до лікарні на машині швидкої допомоги або за допомогою служби AVIASAN.
- **Послуги сімейного лікаря**– консультації, вакцинація, профілактика захворювань, пренатальний та постнатальний догляд, молодіжні послуги, контрацепція, гінекологічні огляди, аналіз Папаніколау.
- **Стаціонарне лікування**– надається при гострих та важких станах (включаючи апендицит, внутрішні кровотечі, харчові інтоксикації, алергічні реакції та ін.), що потребують цілодобового спостереження.
- **Онкологічна допомога** – діагностика та лікування онкологічних захворювань.
- **Діаліз**– лікування захворювань нирок у стаціонарі чи амбулаторії.
- **Психічне здоров'я**– психологічна та психіатрична допомога.
- **Аналізи на інфекції** – ВІЛ, туберкульоз, COVID -19, гепатити В та С та ін.
- **Екстрена стоматологія**– при нагальних зубних проблемах.

Для регулярних консультацій та отримання компенсованих медикаментів важливо **записатися до сімейного лікаря** за місцем проживання. Це відбувається так:

1. Зверніться до сімейного лікаря.
2. Подайте заявку через сайт Національної компанії медичного страхування (CNAM) (<http://cnam.md/beneficiari/inregistrarea-la-medicul-de-familie/>).
3. Отримайте підтвердження запису протягом 10 днів.



Важливо! Можна бути зареєстрованим лише в одного сімейного лікаря. Статус реєстрації можна перевірити на веб-сайті CNAM.

Якщо ви ще не зареєстровані або не маєте легального статусу захисту, вам все одно доступні:

- Безкоштовна швидка допомога;
- Первинні консультації із сімейним лікарем;
- Рецепти, що частково компенсуються (залежно від стану);

Ці права гарантовано Єдиною програмою медичного страхування. Для підтримки ви можете звертатися до місцевих медичних установ або CNAM та UNICEF.

Особи з хронічними захворюваннями можуть отримувати регулярні консультації для продовження лікування та запобігання ускладненням.

Діти можуть отримувати ті ж безкоштовні медичні послуги, що й діти з Молдови:

- регулярні консультації у сімейного лікаря;
- Екстрена медична допомога (**112**);
- Стаціонарне лікування за потреби;
- Консультації спеціалістів за направленням;
- Обов'язкові вакцини згідно національного календаря;
- Безкоштовні або компенсовані ліки та медичні засоби, включаючи дитячі добавки (за рецептом).

Вакцини у Молдові безпечні, відбуваються суворі клінічні випробування. Їхня безпека постійно контролюється. Важливо, щоб діти та дорослі отримали всі дози за національною програмою імунізації. Якщо у вас немає повної історії вакцинації, зверніться до лікаря або до центру здоров'я – ваші щеплення заповнять.

В один день можна зробити відразу кілька вакцин – це безпечно та практично. Додаткові аналізи перед вакцинацією зазвичай не потрібні. Наявність хронічного захворювання (наприклад, астми чи діабету) не причина відмовитися від вакцинації. Навпаки, такі діти особливо вразливі до важких інфекцій, і вакцинація їм дуже важлива.

Календар вакцин можна переглянути за посиланням:

<https://vaccineaza.md>

Паліативний догляд – підтримка для осіб із тяжкими захворюваннями

У Молдові пацієнти з хронічними та тяжкими захворюваннями мають право на паліативний догляд, який не лікує хворобу, але полегшує страждання та покращує якість життя.

Паліативний догляд включає: лікування болю та супутніх симптомів, емоційну та соціальну підтримку для пацієнтів та їх сімей, допомога у забезпеченні гідного та полегшеного життя. Ця допомога необхідна людям з такими захворюваннями, як: рак, хвороби мозку, нервів, легень у тяжкій стадії, серцева, ниркова або печінкова недостатність.

Паліативні послуги можна отримати у таких установах:



Фонд «Hospice Angelus Moldova»

провідний постачальник паліативного догляду для дітей із загрозливими для життя захворюваннями.

Адреса: мун. Кішінеу, вул. Василе Александрі, 75

Тел.: +373 691 820 83 / +373 684 271 43 / +373 606 402 01



Hospices of Hope Moldova

Адреса: Мун. Кішінеу, бул. Юрія Гагаріна, 10, офіси 102, 103, 104

Тел.: +373 612 202 00



Міська клінічна лікарня № 4

(перша муніципальна установа, що надає паліативний та геріатричний догляд)

Адреса: Мун. Кішінеу, вул. Колумна, 150

Тел./факс: +373 222 956 78, +373 222 957 13



Контактні дані медичних установ у населених пунктах, охоплених проектом:

Установа	Адреса	Телефон
Центр здоров'я, Чімішлія	вул. Александру чел Бун, 135А	+373 241 23989
Центр здоров'я, Кріулень	вул. Штефан чел Марє, 1	+373 248 22236
Територіальна мед. асоціація Ботаніка, Кішінеу	бул. Дачія, 5/2	+373 225 28189
Територіальна мед. асоціація Буюкань, Кішінеу	вул. Іон Лука Караджалє, 2	+373 227 19907
Територіальна мед. асоціація Центр, Кішінеу	бул. 31 августа 1989, 63	+373 222 74398
Територіальна мед. асоціація Чокана, Кішінеу	вул. Вадул-луй-Воде, 80	+373 228 66966
Територіальна мед. асоціація Ришканівка, Кішінеу	вул. Алеку Руссо, 11	+373 224 43111
Центр здоров'я, Дондушень	вул. Міхай Ємінієску, 26/1	+373 698 57485
Центр здоров'я, Вулкенєшть	вул. Плотнікова, 59	+373 293 20344 +373 293 21422
Центр здоров'я, Комрат	вул. Перемоги, 46	+373 298 25713
Центр здоров'я, Чадир-Лунґа	вул. Мічурін, 2	+373 291 26089 +373 291 23972 +373 291 27437

6. Соціальна допомога для біженців з України

У Республіці Молдова сім'ї біженців можуть скористатися кількома формами безкоштовної соціальної підтримки, що надається державою та міжнародними організаціями.

Якщо у вас статус тимчасового захисту (або ви його чекаєте), ви можете отримати:

- Одноразова допомога при народженні дитини;
- Щомісячну виплату на дитину до 2 років;
- Допомога з безробіття (за умови роботи в країні не менше 12 місяців);
- Щомісячну фінансову підтримку.

Одержувачі захисту можуть офіційно працювати без спеціального дозволу. Національне агентство зайнятості надає консультації, безкоштовні курси та допомогу у працевлаштуванні чи створенні бізнесу.



Важливо! Працювати потрібно лише за офіційним трудовим договором, щоб отримати всі юридичні гарантії.

Вразливі особи можуть отримувати регулярну фінансову допомогу через UNHCR на основні потреби (їжа, ліки, одяг). Для довідки:

- Національна лінія: **0800 80011**
- Міжнародна лінія: **+373 227 80071**
- Або відвідайте: help.unhcr.org/moldova/uk/

Якщо ви маєте інше громадянство, але ви жили в Україні до лютого 2022 року – Міжнародна організація з міграції (IOM) надає фінансову, соціальну та юридичну допомогу, особливо для вразливих. Контакти:

- Телефон: **+373 603 79657**
- Гаряча лінія: **0800 10877**
- Сайт: moldova.iom.int

Щоб отримати державні соціальні послуги (в рамках Закону № 547/2003), звертайтеся до Територіальних структур соціальної допомоги або місцевих мерій. В Кишиневі – через Головний відділ медичної та соціальної допомоги мерії. Подайте заявку (можливе відвідування вдома) і вам нададуть допомогу або перенаправлять до партнерської організації.



Важливо зберігати конфіденційність особистих даних. Діліться ними тільки з перевіреними установами і лише коли вас офіційно попросять. Не публікуйте інформацію у соцмережах чи на ненадійних сайтах.

Контакти мерій:



Кішінеу

бул. Штефан чел Марє ші Сфинт, 83;
тел.: +373 222 21002



Кріулень

вул. Букурєшть, 35;
тел.: +373 248 22585



Чімішлія

вул. Штефан чел Марє, 14;
тел.: +373 241 22187



Дондушень

вул. Індепенденцій, 49;
тел.: +373 251 22203



Комрат

вул. Трєтъяков, 36;
тел.: +373 298 22660



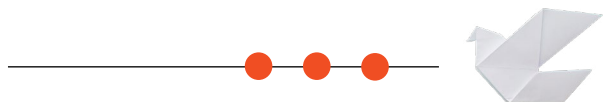
Чадир-Лунґа

вул. Леніна, 91;
тел.: +373 291 22509 /
+373 291 22504



Вулкенєшть

вул. Леніна, 88;
тел.: +373 293 20277



Якщо ви хочете зв'язатися з іншими українцями, поділитися досвідом та знайти підтримку, зверніться до таких організацій:



Національний конгрес українців у Молдові (CNUM)

підтримка інтеграції, прав біженців, української культури та мови

Адреса: вул. Замфір Арборє, 6, мун. Кішінеу

Телефон: +373 681 07775, **E-mail:** info@ncum.md



Female Support Force

мережа жінок для допомоги українським біженкам

Адреса: вул. Соколень, 21/2, мун. Кішінеу

E-mail: femalesupforce@gmail.com,

Telegram: t.me/femalesupportforce



Офіційний портал doromoga.gov.md

урядова платформа з важливою інформацією (гуманітарна допомога, легальний статус, контакти)

Гаряча лінія UNHCR: 0800 80011

Гаряча лінія Бюро з питань міграції та притулку (ВМА):
0800 01527



